

Ана Дудаш

ИЗ ДНЕВНИКА ЈЕДНЕ МРАВИЦЕ

АНА ДУДАШ

ИЗ ДНЕВНИКА ЈЕДНЕ МРАВИЦЕ

Ана Дудаш
ИЗ ДНЕВНИКА ЈЕДНЕ МРАВИЦЕ

2017.

С БОЖИЈИМ БЛАГОСЛОВМ
ЕПИСКОМ БРАНИЧЕВСКИ ИГЊАТИЈЕ

еп. Франтешин /

Ана Дудаш

ИЗ ДНЕВНИКА ЈЕДНА МРАВИЦЕ

2017.

Деца – то су наше сушрашње судије
(М. Горки)

ПЕТАР ПАН У ТАБАЧКОЈ ЧАРШИЈИ

– Јаооој! Јаооој! Јаооој! Склони ми се с моје ноге, нагазила си ме! Болииии! Завапио је мушки дечји гласић за помоћ.

– Ја сам теби стала на ногу!? Где си и не видим те!

– Ти, Љубице, ако си принцеза не можеш да газиш нас мале. Ја сам дошао да се упознамо и сатима већ облећем око твог стана вребајући тренутак да те угледам кад изађеш. Прелетео, сам боље рећи препешачио брзином пужа од Енглеске до Србије! Једина жеља која ми је давала снаге за тако напоран пут, била је да тебе упознам, да се уверим да ли су твоје очи заиста тако плаве као небески свод, као таласи мора...

– А, ко си ти?

– Ја сам Петар...

– Ниси ти Петар, ја сам још у вртићу упознала Петра и од тренутка када сам га угледала он је постао моја истинска симпатија.

– Ја јесам Петар, али Петар Пан!

– Тако значи, ти си неки други Петар јер овај се дечак зове само Петар, без оног Пан, можда бих му ја додала Лепотан.

– Коначно си схватила, али молим те ослободи ме твоје тежине, склони ми се са моје ноге, кажем ти да ме боли до суза које би потекле да нисам мушко. А, ако постоји неки други Петар, значи у твојим очима за мене нема места, а ја сам баш мислио да чим те угледам, заронићу у то плаветнило зена, у којима бих радо остао до вечности да би се ослободио свих досадашњих, че-

сто опасних авантура. Био бих ти најсјајнија звездаца у њима.

– Ето, померила сам се, не газим те више!

– Не, а баш си права принцеза! Како сам могао и да помислим да ћеш ти да ме приметиш. Преварио сам се...

– Ниси се преварио! Ето, примећујем те! Због чега си ти тако мали? Леп си, али си тако сићушан, када ћеш да порастеш?

– Никада! Ја не растем! Ако порастем у мени би се намножиле и многе жеље које се не би свиђале ни теби, нити било коме другом...

– А, тако! Ти си остао вечито мали да би увек био од неког заштићен од зла, или неке опасности која увек однекуд нас мале и наивне вреба?!

– Није тачно! Ја умем себе да заштитим без обзира на физичку величину. Ето, ако буде мој лик пресељен у товје плаве очи, ја ћу и тебе штитити од многих сметала који се веома често, не само око тебе, већ око сваког детета врзмају... Још нешто, био бих светлост на твојој животној путањи...

– О, то ме радује! Значи, од сада ћу имати увек правог заштитника.

– Рачунај на то, имаш ту привилегију јер сам ја тебе одабрао, а мене спасаваш од лутања по свету, скрасићу се у плаветнилу твојих очију, чинићу само добра дела на која ћеш и ти бити усмеравана. Ни једно зло неће смети да ти приђе а камоли да ти науди.

– Рецимо да те ја прихватим да будеш сјај више у мојим очима, да будеш мој заштитник, шта бих ја требала за тебе да урадим, да ти не будем вечити дужник...

– Е, моја принцезо, не чине се добра дела да онај коме их чиниш, одмах мора теби да узврати...

– Него због чега?

– Због среће која ти се целим телом разлива, листа у њему попут пролећне гране. То ти је највећа награда. И, и, како паметни људи кажу: „Чини добро да би био собом задовољан а не због материјалне користи“.

– У праву си! Прихватам, буди светлост више у мојим очима...

– Не размишљајући Петар Пан се заувек преселио у те плаве очи, које су наједном постале препуне светлосних звездица. Верујте ми, тако је он остао у Табачкој Чаршији, ослобођен свих лутања по свету и ризичних аватура.

ПРИНЦЕЗА ОД ТАБАЧКЕ ЧАРШИЈЕ (Љубици)

Познајем једну двеојчицу из Табачке чаршије
која због лепоте усвиту до дна сјај испије.

Јутром очи натопа небеским плаветнилом
које се до њих спушта тобоганом милом.

А коса?! Коса јој је плава ко нежна свила
дечаци је посматрају као да је права вила.

Да јој доброта топлином оба образа ишара
дозове чаролију да јој и немогуће ствара.

Баки увек прави друштво, брижно је чува
из руке јој отима варјачу, ручак да кува.

Није вила, већ попут праве, правцате принцезе
кад јутром дека упрегне понија у беле чезе.

Кад у њих седне претворе се у златне кочије
док пони закаска по калдрми Табачке чаршије.

СНЕШКО КОЈИ МИ НАМИГУЈЕ

Коначно је пао први снег! Толико сам га очекивала, не само ја, већ и све моје другарице и другови, који су били мало старији од мене. Они су ми са толико жара у очима препричавали разне „снежне“ приче, све благодети за душу које оне доносе, да је разбуктала машта, нестрпљиво ишчекивала да се то и деси. Та, за мене још увек тајна прекривена магленим велом, дакле, непозната у сећању једва се назирала. Једно јутро када сам отворила очи угледала сам је на прозорском стаклу у виду сребрних, залеђених шара. Шта се све није назирало! Било је ту препуно окићених јелки, разник кула, стубова, ликова из цртаћа, који су непомично залепљени за стакло стајали... Душко Дугоушко је био најсмешнији са великим очима које су стијале попут сребра.

Сва усплахирана од узавреле радости, нагло сам потрчала до прозора, дотакла га топлим прстима да бих се уверила да не сањам. Иза прелепих цртежа назирала се непрегледна белина по дворишту. Док су се тује повијале до земље од наслага сребрних пахуља снега, друго дрвеће било је отпорно на ту тежину, па је узносећи своје шиљасте врхове у висине, усправно стајало као војник на стражи, пркосећи снежним наслагама. Од узбуђења скоро сам изгубила дах!

Брзо сам се обукла са жељом да што пре истрчим у двориште и да се испружим по белом прекривачу који је пресијавао као да је од сребра. У том је трену у собу ушла моја мајка и са осмехом на лицу који није никада гаснуо, узвикнула је:

– Теодора, коначно је пао први снег који си ишчекивала! Видим да овог пута не морам да прибегавам

никаквим обећањима да бих те расанила и извукла из кревета!

– Ја сам од данас и за тебе Златокоса, као за све моје другове и другарице...

– Изоставила си да кажеш и за твоју симпатију Саву! Он те је први тако назвао чим те угледао у вртићу!

– Да, да, да! Признајем!

– О! Баш ти пристаје то име, чак јутрос и више него предходних дана, коса ти је заиста као златом преливена...

– Видиш! А образи?

– Они су преливени руменилом или си користила неко моју шминку?

– Нисам! То је од узбуђења. Данас немамо обавезу да идемо у вртић а моје другарице немају предавање у школи, па можемо цео дан да будемо на снегу. Обећале су ми да ћемо правити Снешка Белића! Мама, а где ће сада бакине козе да брсте гране и понеки заостали лист на њима кад је све под снегом?

– Не брини, наћи ће оне у суседном чаиру оно што им годи! Мислим да ти више бринеш за шољу козјег млека да га нећеш добити од баке.

– Можда. А, зар ниси рекла да је козје млеко здравије од крављег?

– Јесам!

– Још нисам успела да изађем у двориште а у њему се већ орила граја приспелих девојчица и дечака. Чак ми се чинило да видим симпатију из вртића, који се стидљиво крије иза једног дебелог стабла ораха. Излетела сам таквом брзином да сам нехотице гурнула бакину руку из које је из шоље излетело у белом млазу сво млеко које ми је понела.

– Полако! Снег неће да ти побегне, а млеко је као што видиш завршило на патосу уместо у твом стомаку, непажљива си! Рекла је бака благим прекорним гласом.

– Јој, извини! Бако нисам хтела...

Чим сам прекорачила праг куће, дочекаше ме нечије руке у гурнуше у снег. Са друге стране почеле су да лете снежне грудве као салве из топова! Узалуд сам се згрчила, гађање грувама није престајало, све док нисам дигла руке у знак предаје.

Врло брзо смо се заситили грудвања. Решили смо да не разбацујемо снег, већ да га сакупимо на једну гомилу да направимо Снешка Белића! Довлачили смо велике грудве снега и из суседног чаира да га имамо што више. Наше спретне руке зачас су направиле Снешка. На главу смо му натакли Савину лепу капу, а око врата везали мој шал, очи, крупне и као живе биле су од црног угљевља а нос од превелике шаргарепе. Усне смо исекли од једне црвене цвекле! Уместо руку пронашли смо две старе метле. Удаљили смо се од њега и дивили се свом делу, био је као да га је вајао прави вајар!

Наша радосна граја досезала је високо у небеса, ширила се сеоским сокацима мешајући се са радосном грајом многобројне деце која су исто изашла санкајући се на оближњем брежуљку.

Иако смо били већ преморени, тешка срца смо се растали од Снешка који, чини ми се као да је сваким треном све више и више добијао облик правог атлете!

Касно увече, пре него што сам утонула у сан, решила сам да погледам кроз прозор и уверим се да је Снешко на свом месту. Али авај! Снешка није било ни тамо нити у целом дворишту. Трчала сам а испод ногу шкрипео ми је новонапали снег стварајући чудесне звуке. Погледа-

ла сам у небеса, када видим наш Снешко, са огрнутим огртачем Супермена летео ја као прави змај. Чим ме је угледао спустио се до мене и пружио ми је букет кадуље која је ширила опојни мирис, рекавши:

– Од ове лековите биљке нека ти бака скува чај! Иди унутра, прехладићеш се. И, не чуди се толико што сам оживео!

– Али како?...

– Тако, зар свако од вас није удахнуо у мене своју бескрајну љубав?!

– Јесте, али делује ми невероватно.

– Љубав је извор снаге и живота!

Рекавши то, опет је стао на своје место где смо га направили, намигнуо ми је својим црним очима и руком показао да се што пре вратим у кућу.

ЗМАЈ ОД СТИШКЕ РАВНИЦЕ

Нећу да вам се представљам са својим именом, јер желим да ме препознате по мојим поступцима и понашању у свакодневном трајању приликом сусретања, па и дружења која су од самог мог рођења утиснута у ваше мисли, у стишке пределе, најчешће за време литургије у храму чуо сам да ме неки зову Змај од стишке равнице због мојих крупних, црних очију препуних плама. Годи ми и лепо је. Само немојте да ме поистовећујете са Стојаном Чупићем званим Змајем од Ноћаја, тим неустрашивим и непоновљивим ратником против Турака! Нисам ја баш толико храбар, нисам чак ни близу његових дела, мада бих желео, али сада је друго време без турских освајача и зулума!

Знате да змајеви лете, ту чудотвориву моћ поседујем и ја само што ја немам крила, нити брзог вранца. Али, имам ноге као да су на њима невидљива крила, тако да сам чешће бржи и од самог Гонзалеса! У једном дану мене можете видети на безбројним местима час у граду, час у селу. Селу које не бих никада напустио. Они који воле село, који су му привржени, веома добро знају за његове благодети, за преимућство над градом. А, сам град није толико далеко, тако да сам зачас тамо где желим бити. Летим стишким пределима који су још увек сачували од оне руралне лепоте и вредности, незаменљиве градском вревом и начином живљења. Чини ми се да се у граду чак и брже живи.

Магијско својство летача, дар је од Свевишњег, али и устаљени начин усмеравања на животне вредности које нам у стасавању дарују родитељи. Они су ти који постављају темеље наших циљева, нашег богоугодног

усмеравања, јачине наших љубави која нам непрекидно таласа у мислима и у грудима. Она је у њима толико уврежена да се не може упоредити са никаквим материјалним богатством. То је енергија која вам у срце удара, онако благо тако да нас пуни снагом. Да, понекад чини ми се удара попут птичијег кљуна желећи да напарви расцеп за излаз... Ја сам то осетио безброј пута поготово, када се у школском дворишту сусретнем са Теом или Белом како је учитељица назвала. Зашто?! Па зна се! Због њене дугачке плаве косе и плавих очију попут небеског свода. Због косе ја бих јој дао име Златокоса, то јој више одговара и лепше је, зар не!? Али, псст! То је још увек моја велика тајна, мада слутим да су је они који су крај мене већ открили. Само што ћуте, не реагују, јер се то и њима у младости дешавало па због тога разумеју тако благочестиво осећање.

И Теа и ја са својим родитељима, па и сами, налазимо се у храму Божијем на литургији. Када је угледам, мени се по телу разлије благодат а не онакав немир као у школском дворишту. Она смерно, погнуте главе прилази причесном путиру а ја јој уступим место да буде испред мене, тада та неописива топлина мирно таласа по целом телу, а у очима множи безброј светлица. Оне се претварају у радост, у снагу, множе снове које ми нико не може избрисати.

Пошто кроз моје село протиче река Млава, ја волим често да шетам по њеној обали, да слушам њен тихи ромор, који је још у Горњаку, на молбу монаха Григорија утхинуо да би његове молитве надјачале ромор, тамо још увек бистре речне воде, па је она за разлику од других река тиха. Тако сам једног предвечерја загледан у њен водоток угледао како из њега израњају водене виле

или русалке како их овде зову. Излазе на обалу, окрећу се ка води и разговарају са таласима. Да баш разговарају. Прелепе су, обучене у беле дугачке хаљине у којима делују попут правих анђела. Не додирују земљу већ као да лебде изнад ње. Гледао сам их широм отворених очију и заклео бих се да су изговориле све одједном једну реченицу:

– Враћамо се када на ивици шуме помогнемо малом ланету, да му исцелимо рану коју му је нанео неки ловац, али је она нашла начин да побегне од њега и сакрије се у оближњем жбуну.

Протрљао сам очи мислећи да сањам. Не, оне су заста лаганим лебдењем, кренуле ка шуми тихо певајући:

„Љубав је реч у срцу утиснута
кроз топлину плама увек плута,
ако зрневље у земљу сејано,
проклија до раста, до зрења
човек је на путу спасења.

Она никад неће да нестане, гасне
ако су човеку увек мисли часне“.

Овај рефрен безброј пута су понављале окрећући главе ка мени као да су желеле да ми се та хумана порука уврежи у мисли. Отворио сам широм своје црне очи из којих су почеле млазом да шикљају ужарене искрице које су око мене направиле пламени оклоп. Тог тренутка, тај ужарени оклоп се отвори на чијим се ивицама појави прелепа русалка, девојка дугачке косе са лицем са кога су светлוצале читаве звездане ниске, пружио је руку ка мени рекавши:

– Остани увек привржен својим ближњим, показуј има љубав и радуј их са сваким својим делотворењем које ће носити у себи све хришћанске врлине, поносиће се што те имају...

Гледао сам у њу занемео, без моћи да изустим бар једну реч. Она је имала лик моје симпатије Беле, чак и косу попут њене... Морам под хитно да је пронађем и да јој испричам...

Русалка је нестала, не могу да тврдим да ли у води или у оближњем шумарку. На месту, преко пута где су биле неколико њих крај шипражја, скакутало је прелепо лане исцељено и радосно. Био сам прожет наглим таласима духовног узнесења као да сам у храму Божијем, као да сам постао део целог простора сједињен са свим људима који у њему битишу, сједињен бескрајном љубављу према сваком док са мог лица није силазио осмех који се у њега нагло усадио. Ето, он још увек у њему истрајава.

Сутрадан приликом одласка у школу срео сам Белу са групом ученика. Дао сам јој знак да их остави и да ми приђе. Учинила је то неспретно гледајући у мене, зачуђено; са загонетним смешком на њеним млечним образима:

– Шта ти се десило па си толико насмејан и озарен?!

– Кад ти будем испричао нећеш да верујеш! Само те молим да ником о томе не причаш. Умеш да чуваш тајну?

– Подразумева се, зар ме не познајеш?

– Синоћ, док сам седео на обали Млаве и послушкивао тихе таласе водотока, из воде су изрониле водене русалке или виле како их овде зову. Отишле су на другу обалу, у оближњи шумарак где је рањено лане беспо-

моћно лежало. Одлазећи певале су очаравајућим гласом лебдећи изнад земље...

– И?! Биле су у белим дугачким хаљинама, са расплетеном плавом косом која је иза њих таласала попут крила! одговорила је Бела самоуверено.

– Како ти то знаш?

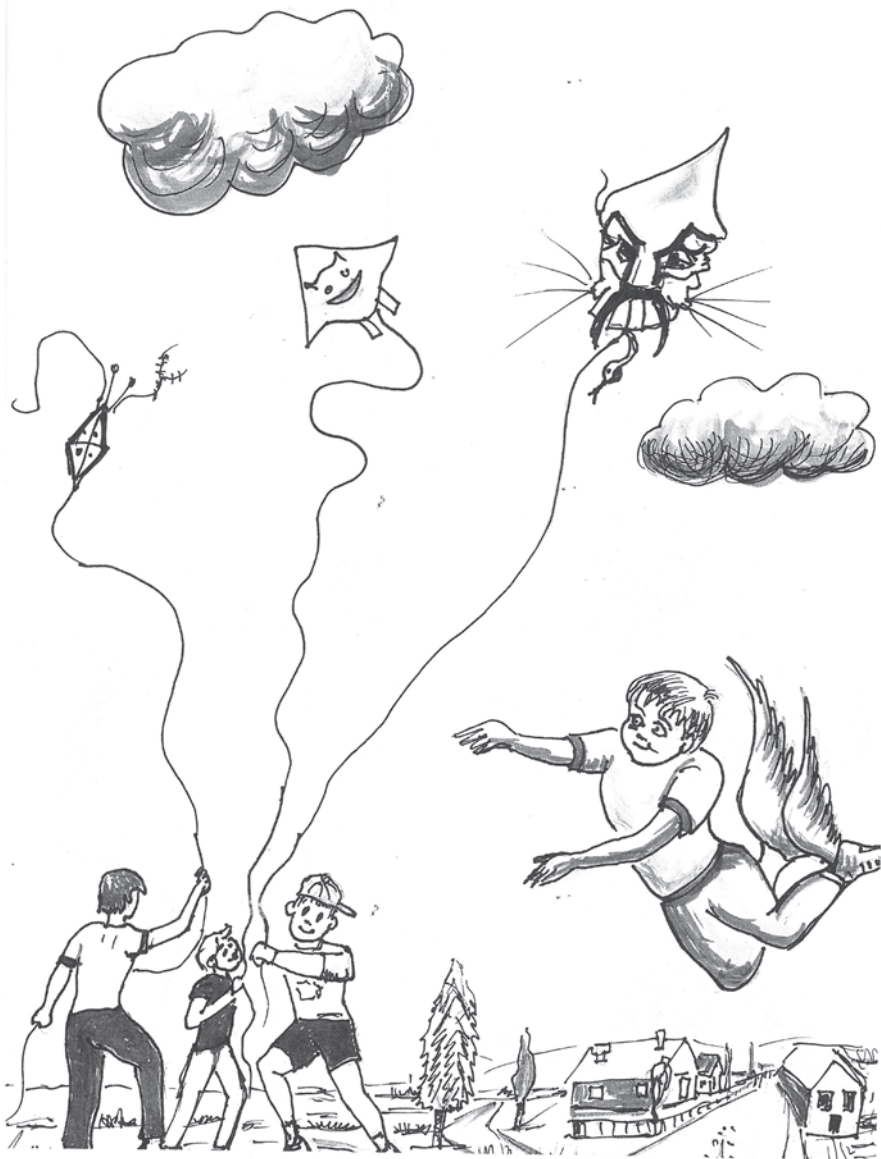
– То су русалке, или виле које живе у води или шуми, увек су спремне да помогну невољницима. Још су стари Словени веровали да оне постоје да чине добра дела, али и да људима указују да би требало и они да их следе! Али они често нити чују нити виде јер су преокупирани пролазним вредностима.

– Добро је што знаш јер сам ја стрепео да ћеш да ми се смејеш.

Уместо одговора Бела је, верујем у трену измислила стихове које је изговорила у једном даху:

„Љубав је сила која човека покреће
до изворишта другарства и сјајснова,
ти Змај од стишке плодне равнице
умеш да ствараш, да негујеш те клице.
Кад проклијају биће најлепши цвет
не само за нас већ и васцели свет“.

Окрилаћен змај од стишке равнице нежно је погледао и улетео је у своју учионицу попут вихора раздраган и задовољан, јер је знао да је зашао у токове где су жеље и могућности у потпуном складу који не може нико да поремети.

МАЦА КОЈА ГОВОРИ

Смркнути облаци изнад села ширили су своје мешине тамне и отежале, претећи да ће из њих свакога часа да испусте читаве млазеве јесење кише. Тако би прекинули веселу грају деце у једном углу црквене порте која су скакутала по свеже покошеној трави. Међу њима, не по цвркутавој галами, већ по свом изгледу највише се истицала девојчица са црно белом мацом у свом наручју, која је стално ослушкивала климајући главом у знак одобравања када год би је маца лизнула по округлим обрашчићима, затим би, као да јој даје одговор, не само њој, већ и једном дечаку који је непрекидно задиркивао, пркосно узвикнула:

– Е, баш нећу да пустим мацу! Она је бежећи од једног миша, нагло ускочила у моје руке тражећи да је те мале, брзе попут Гонзалеса, напасти одбраним.

– Каква је то маца која бежи испред миша, зар не би требало да буде обрнуто?! Ха! Ха! Ха! Закикотала су се у исти мах сва деца, при чему су сви погледи били упрти у њу, чудну по свему, али и девојчицу из чијих је очију севала немоћ да се одбрани од њиховог све гласнијег смеха.

– Каква?! Још питате! Зар не видите да је она маца по свему, чак и по својим шарам на меканом крзну, необична. Ја сам је због тога и назвала Туфница, она је и препаветна, уме чак и да говори само што ви не умете да чујете...

– Маца! Та твоја Туфница уме да говори?! Сара, Сара, Сара, не причај ми бајке!

– Нису бајке, то је права, правцата истина. Она ми на уво шапуће све догађаје који треба да се десе. Ето, сада ми каже да се сви под хитно негде склонимо, да нађемо

заклон од кише која само што није почела. И још нешто: Не испод разгранатог дрвећа липа, јер муња попут вијугаве змије, усијане и опасне, може тако да удари баш у те гране које је изазивају у висинама. Мама је!

– Све је могуће! рече самоуверено Сара. Зар не примећујете да са тих грана излећу птице бежећи у своја склоништа за која само оне знају, јер су наслутиле опасност. А пухови, погледајте само њих, њихова запањујућа брзина просто мути вид, само вијугају совјим раскошним реповима безглаво бежећи на сигурно место.

Док је цела група деце трчећи напуштала место на коме би се најчешће састајали, намргођени облаци су заиста отворивши своје набрекле мешине почели да испуштају крупне јесење капи кише које су се попут пинг понг лоптица спуштале на њихове главице одскакујући у висине.

На другој страни порте, људи су организовали радну акцију скупљајући на велике гомиле опало лишће испод дрвећа које је пунило простор разноликог спектра боја. Где је доминирала жуто црвенкаста боја. Неколико људи су се већ склонили у оближњи звоник, тако да деци није преостало ништа друго, већ да прекораче праг храма Божијег. Учинили су то трчећи, али сада у највећој тишини, смерно се крстећи. Први су се загледали у Сару која се са њеном Туфницом у наручју већ удобрно сместила на трон поред владичанске столице, ликујући, неколико је пута изговорила:

– Ја сам краљ! Ја сам краљ! Ја сам краљ!

Маца у њеном наручју се узјогунила и наслонивши своју бркату њушкицу на њено уво, прошапутала је:

– Како можеш да будеш краљ, то није никако могуће, можда си хтела да кажеш краљица!?! Али ни то није могуће...

Док је Сара гледала у своју мацу са очима препуним пркоса не схватајући шта јој је маца рекла, Сава да је реши недоумице, рече благим тоном:

– Ти можеш да будеш једино принцеза а никако краљ!

Сва деца су се сложила са Савиним предлогом и истовремено изговорила:

– Од сада ћеш бити принцеза од Црквене порте!

– Да! Да! Да! заорио се пискутави гласић њене маце.

Сви су збуњено гледали час у Сару, час у мацу.

– Значи, она је ипак говорила истину да њена маца уме да говори! проштапутао је Миљан.

Чим је киша престала да добује по крову, по куполи цркве, сви су истрчали напоље, до свог места које им је служило за игру. Сара је стискала своју Туфницу која је почела да се отима из њеног загрљаја, желећи да се ослободи стеге. Приклањала је своју њушкицу на њено уво, шапутала јој је нешто тајно да је остала деца не чују. Чим се ослободила Сариних руку, потрчала је ка шуми. Свакако, Сара је скацкајући почела да је прати не обазирјући се на осталу децу која су их само очима пратила све док се нису изгубили из њиховог видокруга.

Прошло је доста времена док се Сара са мацом у наручју, озареног лица појавила опет међу њима, зачуђена поставила им је питање:

– Зар вас не интересује где смо потрчале?!

– Причај Сара, измишљај, али причај тако да нас увериш да је то истина...

– Принцезе не могу да лажу! То ни мало не би личило на њих. Причаћу само истину... Скоро повређеним гласом рекла је Сара.

Туфиница је добила информацију да је неком, у нашој близини неопходна помоћ, због чега је тако сумануто потрчала не мислећи на опасност која јој и по орани-

цама може претити, наравно мишева којих је нарочито сада много, премного. Правила је велике скокове у високим луковима, тако да сам једва стигла да је пратим. Када се зауставила на месту званом Топлик, знате оно место где сваке године за време Врбице идемо да беремо врбово пруће да би се њиме окитили...

– Знамо, тамо је некада, пре много векова била црква која је потонула... И, шта је тамо било?

Тамо су сћућурени једно до другог, видно изнемогли, седам патуљака. Фењери су им били погашени а на њиховим лицима је била видна забринутост, нису знали где су по мраку доспели јер има је из фењера понестало петролеја па су скренувши са путање до своје куће, залутали. Бринули су се за Сенжану како је онако брижна чекајући их да се врате успела да заспи... Почели су да се препиру, највише се узјогуни Љутко вичући на Тупка који је заборавио да напуни фењере петролејом. Уча и Срећко су га узалуд смиривали, он је од љутње поцрвенео као зрела паприка...

Када су се смирили, Туфница им је зачас напунила фењере петролејом, показала пут којим треба да иду рекавши:

– Крећите се само према Северу, а знаћете где је север по маховини која се начичкала по дрвећу!

Поспанко се с великом муком расанио док је Кијавко од назеба почео да кија. Охрабрени, кренули су певајући ка својој кући. Мук који је настао док је Сара причала, поново је испунила радосна граја. Сава је замишљено гледајући ка шуми рекао: – Ето, сједињени у заједници у стању смо и да камена брда померамо!

СЕВ НЕБОДАРЈА

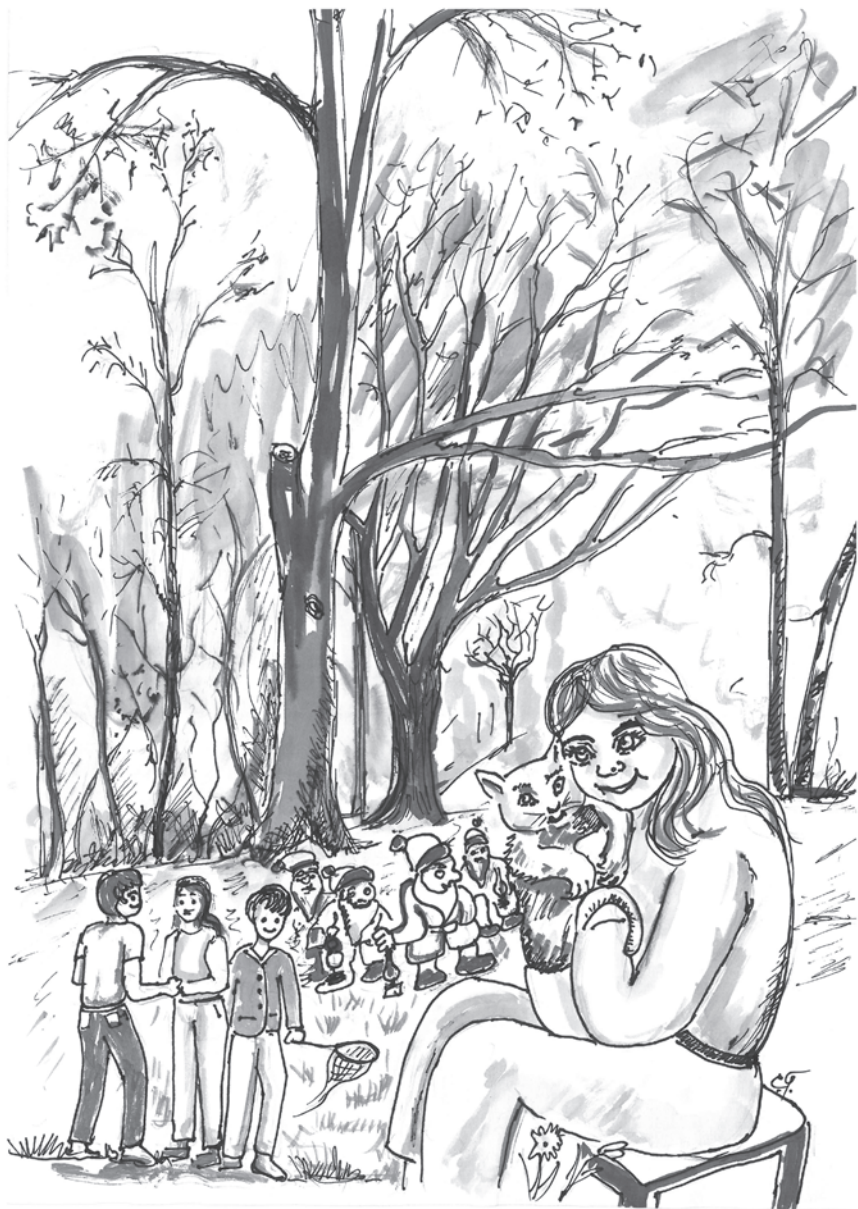
Ја сам Сара
сев небодарја,
који се на земљу
спустио
да би животе красио,
осмислио.

Ја сам Сара
што чудеса ствара,
у срцу имам места
за добротворења
честа.

Свакој маци која
се плаши миша,
страх ублажим,
и он се утиша.
Мацу у загрљај
примим,
све то на мобилни
снимим.

Ја, Сара, лепоту
липовог цвета
усмерим
да буде свачијих
образа мета.
Та лепота и смешак
дотакну једног Лазара
али, то сам ја Сара
са чудесима дара.

Тако насмејани,
радошћу ишарани,
делујемо свима
ко прави драгуљи
исковани.
Мамимо сваки цвет
да нас прати и богати
ходом кроз свет.

ПАНОНСКИ БИСЕР

Када су се воде Панонског мора у нове пределе повукле, са њиховог дна изронила је непрегледна равница која се временом плодношћу оплеменила. По њеном тлу остале су у великим гомилама сребрнасте шкољке које би се ноћу отварале да из њих светле бисери крупни као кликери. Та искричења треперава и примамљива привукла су к себи многобројне породице чије су вредне руке попут чаробних штапића убаченим семењем у бразде, из њих извличиле најразличитије плодове за исхрану. То чине и данас, тако деценијама, вековима... Обављају тежачке послове јер ништа без рада неће уродити плодом, или, како наш народ каже „Ништа не пада с неба“. Мада понекад сам склон да верујем у чуда.

Дакле, рођен сам на дну некадашњег Панонског мора, у прелепој варошици чији су људи надахнути да осим обављања тежачких послова, испољавају и сопствена духовна и стваралачка умећа. Надахнути чине то вешто, тако да су запажени на многим континентима, међу многим народима. Та варошица, скоро пре једног века постала је стециште обилазака оних који умеју да вреднују ликовно стваралаштво самоуких сликара, да му се диве. Ја се тиме поносим и трудим се да у себи развијем и усавршавам сваку потенцијалну склоност ка корисном чину који код мене уочавају васпитачи и који постају аниматори тих духовних вредности, не само код мене, већ и код све остале деце. Тако им скрећу пажњу на корисније трајање, окрећу им главе од рачунара испред којих сатима „криве кичму“ а да им се ништа вредно не утисне у мисли. Постају као роботи, без емоција које све више у њима бледе до пресахнућа.

Моја бака ме назвала одмах по рођењу Палчић и ако ја имам своје крсно име Марио Александар, али то је њој било сувише дугачко за изговарање. Дакле, ја сам Палчић, али нисам у никаквом сродству са Палчицом из бајке. Она је била сићушна као мравица, није расла, а ја Богу хвала растем! Као из воде! Можда ми корени стопала досежу до скривених дубина преостале воде Панонског мора! Можда! Све, чак и немогуће је могуће, видећете до краја ове приче.

Ја, Палчић, са непуних шест година, свако јутро, и лети и зими, а зими зна се још је увек у шест сати мрак, остављан сам испред врата вртића, ушушкан у јакницу са дебелим шалом око врата, стиснут уз ћошак, са стрепњом у срцу. А зашто?! Е, због тога што су родитељи морали у шест сати да крећу аутобусом на посао у оближњи град. Моја мајка је галопом трчала од мене до станице да ухвати аутобус макар за реп! Ја сам гледао за њом док ми се и обрис њеног тела није изгубио из вида, али топот њених стопа одзвањао ми је у ушима доста дуже. Све се тресло испод њених ногу, а имао сам утисак да су се и гране дрвећа у црквеној порти њихале. Из њених стопа искричило је светло које се танким млазом уздизало у висине.

Васпитачица је знала да је ја чекам и због тога се трудила да стигне ако не пре, оно макар тачно у шест сати, да ме онако смрзнутог, занемелог од страха, уведе у топле просторије вртића. Када је наилазила ја сам у њу гледао као у спасење од мојих, тада још неразумљивих страхова које су ми прожимале нејако тело...

– Добро јутро! Први сам узвикнуо радосно.

Одговорила ми је благим гласом, обгрлила руком и увела унутра. Али, авај! Није увек било све тако лепо!

Једно јутро само на метар од мене појавило се однекуд долутало велико куче, режећи тако стравично да сам се заледио. Сетио сам се мађионичара из цртаћа, како узвикује да му трик буде успешан, па сам и ја неколико пута прошапутао:

– Абракадабра! Абракадабра! Абракадабра! Патуљче, спаси ме да ово куче зверињег погледа, искежених зуба не зарије њихове зашиљене врхове у моје нејако тело, смрзнуто је, поломиће зубе!

Таман када сам помислио да моје мађионичарске моћи не делују, десило се чудо. Из земље је искрснуо патуљак са разапетом стрелом, и осмехом на маленим, буцмастим образима и рече:

– Палчићу, не брини, спашен си!

– Само немој да одапнеш ту стрелу у куче, молим те!

– Не, не брини, она ми служи за застрашивање, а видиш и сам да је куче нагло постало непомично, само није стигло да затвори њушку па му бескорисно вире застрашујући зуби...

– Заиста! И таман сам хтео још нешто да кажем, када су патуљци почели да се множе, читав ред, као војска, само што они нису имали стреле, већ виолине! Приклонили су гудала на њихове струне и разлегла се простором чаробна свирка,

– Ја сам Спаско! А ово је мој оркестар, као што видиш није било какав, већ професионални! То можеш да чујеш и по музици но, верујем да не препознајеш Штраусов валцер, на лепом плавом Дунаву, још си ти мали...

– Уживам не само ја, већ и сво дрвеће које се њише по такту као да није дубоким коренима заглављено дубином земље! Погледај Спаско горе на небо, и звезде као да играју, не трепере на својим местима већ се крећу. То

је право чудо! Спасио си ме од ове напасти која само што није скочила на мене!

– Видиш да се укочила! Не може ни да макне а камоли да ти науди, ни сада, нити други пут ако се појави. Уосталом, ти ме само позови, ја ћу не само из земље, већ и из камена зачас да изроним! Не бих се ја звао Спаско да не спашавам свако дете које се нађе у невољи.

– Јеси ли ти у сродству са патуљцима који су пружи-ли уточиште Снежани?!

– Дакако! Сви смо браћа, велика заједница која има моћ да се одубре сваком злу!

– О, благо мени! Изустио сам радосним гласом.

– Да знаш, благо теби што нас имаш, што нас чуваш својом неуништивом љубављу у себи!

– Марио, са киме то причаш? Зачуо се благи глас васпитачице која ми се приближава.

– Са патуљцима!

– О, заиста!?

– Да! И није ми било јасно да ли их је и она видела или се само правила.

АГАПЕ

Љубав је ужарено зрнце светлосно
које нам образе руменилом усплами
рој нежних лептира у груди домами

Трептајима крила, нежност нам даре
у заједници Христорој да трајемо
светлошћу озарени тако опстајемо.

Светлосна зрнца магло се намноже
посребрена нада раздире и облаке
рађајући усвите жарно, свакојаке.

Облагороде нас, изнад нас таласају
снове намноже и искреност очувају
за добра дела небне двери отварају

Љубав је ужарено зрнце светлосно
ако у срце зађе, тамо се угњезди
да мржња никада до нас не дојезди.

КАД КОЊИЋ ПОНИ ОКРИЛАТИ

– Псст! Кеко, дођи овамо, да ти испричам где сам ноћас била и шта сам све видеела! Али, то не сме нико да зна! Само ти! Немој случајно да ме одаш! Ни мој брат Филип, не сме то да зна!

– Где си била? Реци већ једном и немој да шапућеш!

– Не може то само да се каже у неколико речи, то морам све у детаље да ти испричам да би добро разумела. Можда нећеш да ми верујеш, али све од речи до речи права је истина.

– Слушам те, причај!

– Таман када сам почела да тонем у сан, зачула сам испод прозора рзање декиног, али више мог понија. Скочила сам са кревета, отворила прозор и видим њега оседланог, како са нестрпљењем маше великим белим крилима преко којих се уз нашу стишку кошаву преплитала његова дугачка као од свиле грива. Веруј ми да сам без размишљања прескочила прзор као да сам била повучена неким невидљивим нитима силе. Удобно сам се сместила на већ припремљено седло, ухватила сам га за гриву и...

– И, шта је било?

– Полетели смо у почетку полако у највећој тишини да никога не пробудимо, а после, нећеш веровати, брзином звука остављајући иза нас сребрно белу путању коју је ветар витлао. Зачас смо напустили нашу Србију и нашли смо се изнад Беча. Прелетели смо изнад великих лампиона који су остветљавали цео град као да је дан. Стали смо тачно на улазу у велику зграду бечке опере! Знаш, ону зграду где се сваке године одржава Новогодишњи концерт уз велику филхармонију...

– Знам...

– Пони се сместио на најскровитије место да одмори своја крила а ја сам радознано, усхићена лепотом декорације, кроз велика врата крочила унутра. Била сам засењена призором који ми је искрснуо испред очију. Тако нешто се не може видети ни у највећем цветном врту! Толико различитог цвећа, највише ружа разних боја, са толико склада декорисано по зидовима, да сам изгубила дах!

– Да није од мириса?

– Можда, али више од лепоте призора. На прстима сам се ушуњала у једну просторију из које су допирали звуци Штраусовог валцера, кад, Кеко, имала сам шта и да видим!

– Шта си видела?

– Не прекидај ме питањима, причам ти редом. Балетску тачку, тачније пробу, пред сам наступ. Балерине лагано као снежне пахуље које су напољу почеле да падају, кретале су се на прстима као да не додирују блистави под, обучене у снежно беле костиме са косом скупљеном у пунђе које су биле уоквирене венчићима од белих цветова. Толико белине, засенило ми је вид као кад гледаш у Сунце. Посматала сам их као опчињена забрављајући на свог понија. Мене као да нико није примећивао, тако да сам могла да завири у сваки кутак тог пребогатог украшеног ентеријера. Осећала сам се божанствено, као да сам некој другој планети, чак сам у себи и ја по такту одзвањајуће музике правила балетске покрете!

Занета разгледањем тих чаролија које до тада нисам могла да замислим да постоје, сетила сам се опет мог понија како негде на улазу у зграду уморан дрема

прекривен снежним пахуљама. Кренула сам ка вратима, али поново изненађење! Мој пони стоји на самој средини сале и окреће се по такту валцера а око њега балерине изводе своју игру! Свака је гледала у њега са тајанственим осмехом, и као нехотице додиривале су му белу гриву која је лепршала...

– Како да не! Све је могуће и оно немогуће! Проговори Кека видно занета причом.

Задовољно сам се осмехнула што ми Кека верује, и што са највећом пажњом слуша. Са осмехом сам наставила своју причу о том необичном, чак магијском путовању пределима које сам са телевизијског екрана гледала, али то је била само површна перцепција а не овако јак доживљај.

Извела сам понија из групе балерина, удобно сам се сместила на седло, а он раширио своја крила која као да су сада била већих размера и бљештавија. Кренули смо. Мислила сам да ћемо стићи до Ескима због све већег снега. Испод нас указале су се снежне падине за скијање у свом бљеску. Права природна атракција, опет ми је засенила вид. Скијашки предели били су препуни скијаша који су као окрилаћени летели стазама. Али оно што ми је било чудно то су били прави, правцати пужеви начичкани на скијама који су летели тим стазама. Да, пужеви су веома спори, а овако на скијама достижу брзину о којој нису могли никада ни да сањају. Замисли Кеко, пужеве са истуреним роговима из својих кућица, на скијама! На табли сам прочитала да се налазимо у скијашком центру Харахов, познатом туристичком месту у Чешкој. Кад пре?! Заиста чаробно путовање кроз непознате пределе, кроз које сам спознавала много тога што нисам занала да постоји. Ето, спустили смо се до

сребрнастих пахуља снега које су се провукле кроз овај необични прекривач. Нашли смо се испред Музеја стакларства где сам видел први пут у свом животу уникатне предмете од стакла! Фасцинантно! Прелепо за очи и душу. То је изгледа највећа знаменитост Харахова, чим је пони стао испред улаза у зграду. Занесено сам прелазила просторије у којима су биле на полицама смештени разни стаклени облици. Не једнобојни, већ у бојама дуге.

– Што ниси узела неки од тих предмета? упита ме Кека.

– Нисам желела да реметим њихов склад који је деловао као једна целина, осмишљене лепоте. А, и забрањено је чак и додиривати изложене експонате! Зар ти то не знаш?

– Јесте ли после кренули даље, или сте се вратили?

– Да, кренули смо до Вупертала. Тамо смо сели на наopak воз.

– Како наopak?

– Тако, његови точкови су окренути нагоре и клизе по постављеним шинама а све то изнад реке Вупе... У том граду имам рођаке, па сам помислила да ме пони води до њих. Али није, после вожње наopakим возом, осетила сам како се нагло заокренуо и како се враћамо. Код Дизелдорфа, пони као луд изнад реке Рајне се спустио чак до њених таласа, умирала сам од страха, све док нисам схватила да се у тим таласима налази један дављеник! Пружила сам му руку и извукла сам једног дечака, мојих година, који је говорио нешто што ја нисам уопште разумела. На самој обали Рајне, пољубио ми је руку и кренуо трчећи у загрљај своје мајке која је сва уплакана нешто викала. молила се пружајући склопље-

не руке ка небесима... Ето Кеко, то је пони, вратио се да спасемо тог дечака из подивљалих таласа реке на којима се једва држао на површини. Помиловала сам га по уморном врату а он ме само погледао са очима препуним сјаја. Задовољан што смо учинили добро дело, још жешћом брзином је кренуо ка нашем завичају. А, можда је журио да стигнемо пре него што се дека и остали укућани пробуде да нас не ухвате и не испитују одакле се враћамо...

– Заиста, верујем ти да си на том путовању научила много више него да си била кући испред рачунара.

– Разумеш ме! То је добро, ја ћу увек да ти причам где смо све били, а са каквим смо се лепотама сусрели.

– И недаћама... рече сниходљиво Кека.

– Да, али увек ћемо ја и пони бити јачи од њих и увек ћемо бити победници, уколико будемо помагали невољницима. Нећеш Кеко да нас одаш?

– Не бирни, поверене тајне се не одају, нећу да изневерим наше другарство. Иди сада и ти у кревет и одмори се док ти бака припреми доручак.

МИНИНО РАЗМИШЉАЊЕ

Јесам ли ја ноћас била авантуриста као Петар Пан
или је то био мој сан?

Нека свако просуди и размисли својом главом
нисам хитала за пролазном славом.

Чинићу добротина кад год ми се укаже прилика
то ће бити моја и моје генерације слика.

Чинити добра дела достојно је хуманом човеку
као кад премостиш непролазну реку.

Такав мост спајаће увек две различите обале
да трају и истрају непостујале

Јесам ли ја ноћас била авантуриста као Петар Пан
или сам сунцу помогла да отвори дан?!

СТИШКИ АС

Већ неколико пута чуо сам шапутања неких ученика који обожавају да препричавају све и свашта о другима. То баш и није лепа особина. Тако сам начуо да мене, њих неколицина зову Стишки АС! Није да ми не годи, годи ми, само се питам шта је разлог таквом надимку. Не истичем се ни у једном спорту, а ја лично више волим своје крсно има Миљан. Све више размишљам због чега сам тако назван, кад ни на часовима физичког васпитања нисам показао неке истакнуте домете.

Дакле, као што рекох, нисам склон да се истакнем, да се доказујем у спортским такмичењима. Мада, признајем, добро су ми знане све благодети које доприносе развоју личности, развоју људског организма, психе, али и оно што је важно, спортиста се социјализује, преваходно деца која се усмеравају јер им спорт помаже да израстају у праве, правцате дивове. Као наш Новак Ђоковић, кога обожавам! Наравно, да је истрајност битна а коју особину ја, признајем, баш и не поседујем у довољној мери. А, свестан сам да људски дух не зависи од година, већ од енергије, ја сам у фази када је тек акумулирам, а можда се и несвесно припремам да је једног дана употребим за уобличење неког врхунског достигнућа, али нисам тиме оптерећен, нити о томе размишљам. Време ће ме упутити.

Једино у чему сам истрајан то је вожња бициклом. Прво у вртићу почео сам да окрећем педале на тротинету, затим још у предшколском добио сам на поклон бицикл. Учио сам да возим без ичије помоћи. Безброј пута сам заривао нос у земљу попут кртице, али нисам

одустајао. Жеља да научим беспрекорно да га возим била је јача од бола приликом повреда које сам гомилао падом. Могао сам да их избегнем да нисам био толико тврдоглав. Наиме, желео сам да научим да га возим без помоћи других. И успео сам!

Данас не могу да замислим да идем било где а да не седнем на бицикл и не окрећем педале што брже могу. Признајем, ту сам веома брз чак бих могао да се такмичим у брзини са брзим Гонзалесом. Бицикл вози и моја сестра Милица, али она једва да ме сустигне када недељом идемо у цркву. Једва да ми је за точкомвима! Ја већ имам рутине, а имам и више енергије да што брже окрећем педале. Понекад је задиркујем, али када видим да се растужи, одмах одустајем јер ми је жао. Она је ипак више за неки удобан ауто, а не за бицикл!

Уосталом, то сам само ја мислио да ми нико није раван у брзини, све док једног дана нисам стао да попијем неки гутљај воде из флаше коју сам увек пре поласка пунио. Био сам много жедан и у великим гутљајима сам просто халапљиво гутао већ смлачену воду, већ се назирало дно флаше када ме прекинуо дубок баритон:

– Хеј! Доста си пио, остави и за мене неку кап, немој да си себичан...

Гледао сам око себе, нигде живе душе, пренеражено сам изустио:

– Ко си ти и одакле се јављаш?!

– Ја сам твој сувозач који ти помаже да постижеш толику брзину када возиш бицикл, па ред је да и мени оставиш бар неколико капи... Зар је твоја перцепција реалности толико ограничена...

– Немој ми рећи да си ти добри дух из Аладинове лампе!

– Нисам! Ја сам у флаши а не лампи! Ја сам увек уз тебе, не само да ти помогнем да достигнеш толику брзину, већ и да те штитим када си неопрезан јер са мислима често си „на седмом небу“ па залазиш на део где не би смео да се налазиш. Зар не видиш колико овим друмом јуре аутомобили, мислиш да су возачи увек опрезни да контролишу брзину?!

– Знам да нису, а како ми то помажеш...

– Е, тако што ти се увучем у мисли и натерам те да пређеш на саму ивицу друма...

– Ја, заузврат значи, тебе морам увек да напојим добром пијаћом водом?

– Довољно је само неколико капи да оставиш на дну флаше и буди убеђен да ћу увек да те штитим! И, немој да умишљаш да те зову Стишким асом, због бициклизма. Не...

– А због чега би ме тако звали?

– Е, то питај неког од твојих школских другова. А, за воду смо се договорили?!

– Јесмо. Добро, оставићу ти и више него неколико капи, нисам ја баш себичан као што си ти помислио. Ја све волим да делим са другима, зар то ниси до сада приметио?

– Не бих рекао да баш све! Рецимо Милијану, Љубицу, Даринку, Смиљану, Дијану..

– Еј, стани, па немам ја баш толико симпатија, а и у праву си, њих не делим са никим, па ни са тобом!

Чим се дијалог са невидљивим и чудним баритоном завршио, чим му је глас утихнуо, моје су мисли биле у таквом таласању да нисам могао од радозналости да окрећем педале, али ту је био Он који је то чинио уместо мене. стао сам чим сам угледао Саву како прелепој

девојчици Бели нешто шапуће на уво. Усплахилено сам изустио скоро заповедничким тоном:

– Саво, знаш ли ти због чега ме зову Стишки ас?

– Знам!

– Реци ми молим те!

– Дај ми пет кликера...

– Немам, али ти обећавам чим их будем добио, даћу ти, само ми реци!

– Због веома честог заљубљивања! Ти си у стању у току дана и два, три пута да се заљубиш у неке девојчице а које први пут видиш. Колуташ очима као точковима па имам утисак да ће ти зенице испасти... „Губиш главу“ испред сваке...

– Вау! Знам да ми је то мана, а можда и врлина, нисам ја крив што у себи осећам читаве бујице тоpline.

БЕЗАЗЛЕНИ НЕСТАШЛУЦИ

Здравко је од Арсенија играчку сакрио
а управо је тврдио да то није урадио!

Сутрадан је крадом малог псића хушкао
да би његов креветац зубићима грицкао.

Затим је целу млечну чоколаду сам појео
бака га грдила, бранио се да то „није хтео“.

Тако би сатима, данима наопако увек радио
све до тренутка док то није сам схватио.

Дека га са љубављу узео у своје крило
онда се нешто веома чудесно лепо збило.

Здравко је схватио да је Арса његов брат
међу њима треба да влада слога а не рат.

Да би љубав разлистала сваки њихов трен
а они јачали, расли, као у врту стабло дрен!

ПРИНЦЕЗА ОД КОСАНЧИЋЕВЕ УЛИЦЕ

Љубици се сваки сан с лакоћом
остварује,
ближње слуша, увек с присношћу
дарује.

Са небеса своју звезду посматра
да јој у очи
веома идашно, сребним млазом
сјај точи.

Несебично и с радошћу својој браћи
га дели
да им у заједништву путање живота
небеса узнели.

Да стасавају у добротине људе
увек Хростолики
извајаном смерношћу примером својим
постану велики.

Не у физичком смислу већ духовном силом
надахнути
чистих образа, богоугодних делотворења
зарад спасења.

БИСЕРИ БЕЛОРУСИЈЕ

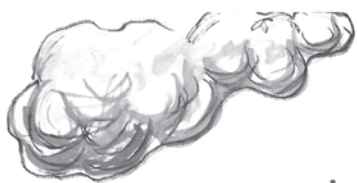
У Минску, на њиви Господњој
као у целом свету
три небеска бисера
Христолики стасавају у лету.

У љубави и брижности расту
умножавају знање
слогу и мир пласте
за будућност и благостање.

Које ће несебично даривати,
ког невоља стиже
у љубав је преобрате
да светлости буду ближе.

За поклек да никада не знају
да на крају дечијег пута
за обавезе орни буду
не скрећу са стазе ни минута.

Знају да заједницу људства
хуманим делима обнављају
Тимотеј, Верочка и Мирка
доброделателност смерно чувају.

Беларусь

СТОПАМА МРАВИЦЕ МИНЕ

Ко свој ход усмери стопама мравице Мине
Свакога ће трена у мисли идеја да сине

Она ће постати добробит за сваког човека
од овог трена кроз цело време па до века

Донеће благодет сваком го ради вредно
коме срце куца за њега и друге чедно

Спасиће глади сву децу жедну и гладну
топлим оделима отклониће зиму хладну

У школски дневник петице ће да ускачу
неће имати због чега деца да заплачу

Благостање отвориће им неотвориве двери
Свако нек хода стопама Мине да се увери!

СУСРЕТ МРАВИЦЕ И МРАВЦА

Сусрели су се мравица лепа Мира
која успешно на виолини свира,
и њен друг мравац Мића из Вртића
мајстор за дамске шешире од цветића.

Не обичних, већ од липиних цветова
убраних са грана лиснатих врхова.

Како си Миро? упита је са висине.
– Замишљам све Моцартове виолине,
залазим у прошла времена и пределе
које ми у живот све лепоте унеле!

Пловим бистрином тих мелемних река
тако је било увек и биће довека!

Осим мирисних шеширића и песме пишеш?
– Када ме ти својом свирком инспиришеш!
Тада из мене стихови излећу као ласте
крилате симпатије које песме пласте!

Ето, заједно смо баш користан пар,
то нам је од Бога благослова дар!

МРАВОГРАД

Када се из живописних предела села Аљудова крене пречицом до села Куле, на једном месту, изнад кога се разнолико дрвеће чије су гране стремиле да дотакну саме висине плавих небеса, стоји, као из земље израстао један велики, чудесног облика и још чудеснијих боја камен. ни једном пролазину не промакне из вида тај његов облик који делује као да га је вајао најспретнији вајар. Има неколико ружичасто блиставих степеника, а на самом врху у облику звезда два седишта која делују као да су један драгуљ џиновских размера који пружа уморном пролазнику руке мамећи га да се попне и предахне утонуо у звездани сјај, макар за тренутак. Том зову нису одолеле ни две потенцијалне песникиње враћајући се са помане коју је баба Ружа, у поноћ, уз упаљену свећу и бучност труба-ча дозивала свог упокојеног супруга.

Незаборавна ноћ са упечатљивим обичајима влашких житеља када се даје помен неком драгом, упокојеном бићу. Уз умилне звуке трубе, све птице са околних разгранатих дрвећа, одједном су прхнуле као избачене из њих. Узлетеле су високо изнад наших глава. Раширених крила као да се рукама хватају правиле су џиновски венац, не обичан, већ црвкутаво распеван, скоро да су надјачале звук труба. Венац је у средини имао светлост која као да се спустила са највеће звезде. Светлост их је обасјавала, сливала се и на наша зачуђена лица. Озарени, стајали смо као бакље изникле из дубине земље, са осмесима на лицима који су се у њих уврежили, угњездили доброћудношћу. Ти чаробни тренуци, били су још чаробнији када су се на гранама оближњег дрвећа, нагло искакавши из својих дрвених кућица разбежали пухови

машући својим раскошним реповима као да диригују музичарима.

Седећи на звезданим седиштима камена, две другарице нису ни слутиле да их прислушкује читива чета мрва из Мравограда, испод камена, која је имала задатак да у случају опасности по њихов град, узбуни читаву армију мравље војске наоружане „до зуба“ са танким трњем чији су врхови били оштри и убодом су пратили сваком злонамернику.

– Вера, да ли имаш осећај као да овај наш разговор неко опрезно прислушкује? Упита њена другарица са сумњичавим изразом на лицу.

– Да, баш сам хтела ја теби да поставим исто питање. Шта мислиш, шта је то толико чудно а истовремено и лепо које попут бистре реке пролази нашим телима остављајући у нама неизбрисив светлостни траг, који као да нас испуњава до сада недостижном снагом, која множи мисли о лепоти, о проналажењу смисла...

– Видиш Вера, толико тога чудноватог и невероватног има на нашим путањама одрастања, које не даје често ни одраслима логична решења и одговоре.

– То је само доказ да чудеса постоје, ја верујем у њих и по сваку цену не настојим да их одгонетнем. Са одрастањем схватићемо све што је до сада за нас била тајна, прихватимо то као део природе подарене од Божије руке!

– Ти то говориш?! До јуче си ми се смејала када сам се молила Богу тражећи спас за свако живо биће, тражећи мир на овој земљи...

– Јесам! Сада сам истог трена од када смо ноћас гледале тај помен, и од када смо селе на ове звездане „столице“ осетила неки бурни преображај у својим мислима, у целом телу!

– Хвала богу! То значи да си прогледала, да си од сада кренула путем истине и правде којим треба свако дете да хода док одраста у човека. Тако би чинио само добра дела.

– Ау! Ти баш претерујеш! Мислиш да ћу ја тек тако да доживим тај преображај. У мени су клиновима учвршћивали смртне грехе, не само у школи већ и у сопственој породици учећи нас да Бог не постоји... Сећаш ли се када смо пролазили поред цркве ти си са страхом гледала у нас како окрећемо наше мале главице, уместо да се прекрстимо и смерно пролазимо.

– Доста! Ућути! Ослушни, чујеш ли ти нешто, чујеш ли те звукове који извиру из овога камена?

– Да, шта је то, као да има живота испод ове тешке камене седељке...

Вера још није завршила реченицу а на камену се отвори велики округласти отвор од провидног камена ружичасте боје која нам је таласала испред очију мамећи сузе које су почеле да се сливају низ наше образе. Истовремено смо погледале кроз тај отвор и занемеле смо. Нисмо могле ни гласа да изустимо, само смо гледале једна у другу повремено спуштајући поглед до отвора.

– Невероватно! Погледај испод стене је прави град у коме не јуре аутомобили већ мрави на бициклама журе сваки на своју страну. Пешаци пролазећи поред цркве са сићушним кровом изнад кога се из малог торња у висине уздизао златни крст, сваки се пешак смерно прекрстио и поклонιο пре него што би кренуо даље.

Мрављи град који би требао да нам служи за пример, како по чистоћи, тако по уређењу стаза за бициклисте, зеленила у парковима... На лицима пролазника, у очима, било је толико радости и усхита да су просто светлели. Ни један није имао намргођено лице, нико никога није гледао попреко.

– Да, сви су блажени и срећни због позитивних емоција које их прожимају.

– Вера, погледај, погледај само велики мрављи оркестар усред парка, свира Моцартове симфоније... Оркестром је дириговао Мрављи лав мрежокрилац, ширећи своја провидна крила као код вилинских коњића, она му служи уместо руку, њима тако спретно диригује.

Само на корак, два од оркестра на столицама за љубање седи мравица Мина, са дневником у својим рукама, не пише, већ као да ишчитава што је написала. Видно је остарела... Али није изгубила осмех са лица што је чини још увек лепом и као да светлост шири око себе.

– Видим, видим... Ти познајеш мравицу Мину?!

– Да, познајем је већ доста дуго. Загледај се у њихова лица угледаћеш такав склад и мир, разумевање и љубав, што им чини животе племенитијим и богатијим.

Ко зна колико би смо још дуго гледали у Мравоград и причали да нас Љубица која нас је пратила до Куле, није опоменула да ћемо закаснити на аутобус. Али, вратићемо се ми опет, морамо!

*Аљудово, Ружа Демид, Ана Дудаи,
Зорица Стојадиновић-Белић, 1972. год.*

ПИСМО ПРАМАЈКЕ МРАВИЦЕ

На хиљаде мојих потомака остало вредно да ради не само по Стигу, већ и околним просторима нашег лепог завичаја. А, морате да признате да нико није тако вредан као мрави! Месецима су разносили, и сада то чине, мрвице хлеба свима онима који нису могли да сами себе њима обезбеде. Неко то није могао због старости, неко због болести, али ни један, једини мрав није то чинио због лењости. Та негативна особина је увек била далеко од нас мрава. Ни сада не може да се деси да здрав и прав мрав чека да му други приносе неопходан залагај, или да ради на изградњи мрављих пирамидалних солитера мрвећи грудвице земље у најситнију прашину. А, тек мравље дискотеке! Да у њих завирите не би могли да верујете какав раскош засени ваше очи. Шта све у њима нема, а све је то беспрекорно чисто и са засењујућом естетиком уређено.

Као што знате ја сам то чинила деценијама, никада нисам седела беспослено, никада нисам посустајала. Увек сам гледала да што више помогнем другима, и што сам више ја помагала, мени је живот био много лепши и испуњенији.

Када је дошло време да више нисам могла то да чиним, снага се смањила нисам је имала више као у младости, ја сам ту дужност пренела на своје потомке. Почела сам да путујем по свету, да стичем нова знања и нова искуства која сам преносила на младе. И, верујте ми, да свуда по свету сви мрави су исти, као да им је то сврха живота: рад, рад, рад! Подразумева се и хуманост као и међусобна толеранција која онемогућава неспоразуме и зађевице.

Познато вам је да сам ја мравица Мина, била често на страницама многобројних књига и то увек са вама. Да, баш са вама! И, није се то дешавало случајно. Учила сам вас како да постанете добри људи, да још као деца умете корисним чињеницама да осмислите своје животе. И, чини ми се да сам у томе успела, што свакако захваљујем Свевишњем. Ви сте били жељни учења па сте то чинили са толиком љубављу да сам често била опчињена, радити и увек бити користан. То је била и моја и ваша опсесија коју сам успела да преобратим у стварност, да утиснем у ваше мисли. Дакако, такав начин живљења давао је и одређене резултате, који су наставак делотворења. Да ви сами нисте то желели, сумњам да бих ја у томе успела. Ја сам само уочавала ваше склоности које сам (можда сам била и досадна) желела да се развијају зарад ваше добробити. Вредни моји мрави, вредна моја деца! Останите увек такви, увек преносите на своје потомство само позитивне особине и верујте ми бићете задовољни што сте трајали у времену у које сте утискали своја дела.

Ето ме сада у мом МРАВОГРАДУ, где се присећам сваког тренутка вас и ваших склоности која су дала, која и сада дају одређене резултате у делима која светле дозивајући будућност. Нека оваква моја сећања, кад за то дође време буду и ваша, и знаћете да нисте узалуд траћили своју снагу и сопствене животе! Задовољство које ће прожимати ваша тела, ваше мисли, биће највећа награда и светла утеха!

ЗИМСКА БАЈКА

(Јовану)

Са небеса спустила се звездана стаза
лелуја мекани тепих од пахуља белих
домама на њега времешног Деда Мраза

У санкама џакови препуни дечијих снова
међу њима лутак у шареном плашту
који се смешка, баш као и прелепи Јова

Е, није тако! Већ је то заиста ОН
пажљиво трага за принцем својом
да је посади на сјајем извајан трон.

Деда Мраз му здушно у трагању помаже
јер је то Јовина жеља била
која му у срцу исплела вихорна крила.

Прелепа принцеза са круном од леда
свог принца стрпљиво чека
плавим очима низ стазу чежњиво гледа

У санкама упрегнут читав чопор ирваса
раздире сјај, тихо клизи
чежњом све буја, лелуја сјај таласа

Деда Мраз се блажено смешка, браду глади
Јова засењен лепотом принцезе
препун љубави, звезде небом сади

Слаже их ко`петице у школски дневник
радосно испред принцезе стаде
таман да је запроси, јавом сан нестаде!

– Јово, Јово, излази из своје зимске бајке
време је за школу!
зачу умилни глас своје насмешене мајке.

Јова отвори своје крупне очи, угледа мајку
безвољно у јаву крочи
– Наставићу у школи своју прекинуту бајку!

На једном часу учитељу постави питање:
– Какво је у космосу
између планета сунчевог система стање?

Сви га у чуду гледају, учитељ се збуни,
Јова нстави да пита:
– Да ли Сунце зраке и на северу труни?

– Да ли може да се подели, исече на кришке
да би деца и принцеца
добили топлину светлости, ил` макар жишке?

– Очигледно наш Јова хоће да буде Архимед
својим проналасцима
на далеком Северу да истопи, победи лед!

Не, то не може, ја хоћу само из брда леда
да ослободим заточену принцезу!
шапуће док странице књиге помно прегледа.

Учионицом се заори шапат, па гласни смех,
Јова се љутито обрати свима:
– Зар је жеља да чиним добра дела грех?

– Није! Није! Повикаше сви у исти час,
то је изатов који петице вреди,
ако решиш да идеш, и нас све поведи!

Да то учиним, морате имати своје снове
да их јавом остварујете,
да вам мисли празнинама залуд не плове.

Међу вама нема оно за чиме чезнем, тражим
зевате и гледате у празно
са таквима, ја проблеме не решавам, не блажим!

Лајкујете, четујете, књиге у шаке узмите
само тако знање можете стицати
до космичких висина блаженством узлетати!

У Јовином укуру су се препознали, пронашли,
нагло су погнули своје главе,
постиђени, немо у пределе размишљања зашли

Од сутра окрећемо животима сасвим други лист
учинићемо све да нам знање ојача,
да сваком образ остане просветљен, чист

Књига да нам постане насушна потреба
светлоказ за будући лет
јер незнање одасвуд убитачно вреба

Када су кроз време намножили знање
и као прави пустолови
на санкама ка северу лете да виде стање

Кад тамо нико од њих не угледа принцезу
осим радосног Јове
који је пламом у срцу уобличи, дозове!

У велике истраживаче она прекорно гледа
и рече, док беле пахуље плове:
– Пустолови, нисте још спремни да имате снове!

Лапонци се у овој хладноћи нису заледили
јер су из свега што их окружује
вредности знања, данима упорно цедили!

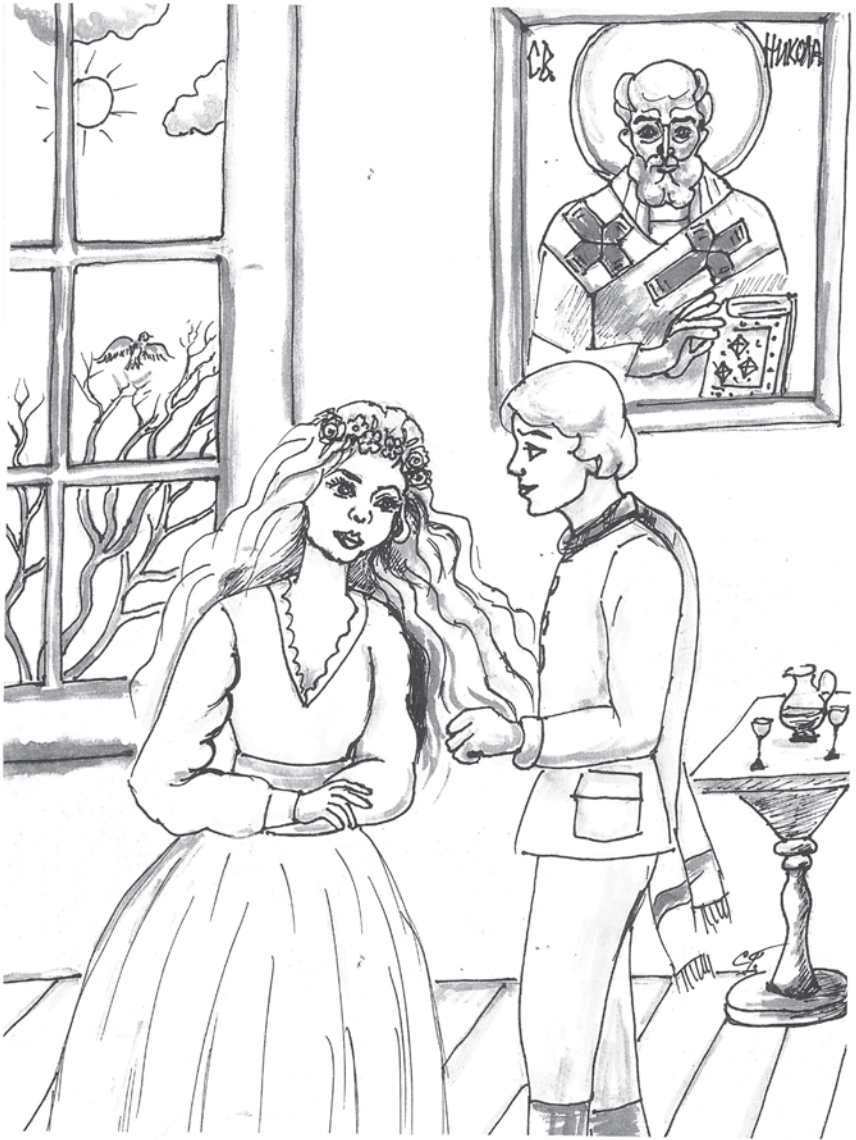
Још увек верујете у Деда Мраза, уместо Божић Бату
стрампутицама расипате снове,
прогледајте, видећете како око вас истине плове!

Деда Мраз је човек у црвеном костиму и капи
са сребрном брадом која светли
кобајаги лети изнад кућа обележених на мапи

– Да ли ви овде видите Деда Мраза? Упита Јова,
погледаше се чудећи и један рече:
– Од сада верујем у Божић Бату и азбучна слова!

– Ја такође! И још нешто: У љубав верујем
у њену снагом натопљену моћ!
образе прелива рујем док погледом милујем!

Милујем сваку принцезу из школске клупе
која знањем блиста,
која добрим делима дан за даном листа!

Верица Тадић

НАЈДРАЖЕ КРАЉИЦЕ ДЕТИЊСТВА

*Који има добра друга
не боји се очајања
подељена туга
упола је мања;
подељена срећа
два пута је већа.*

Јован Јовановић Змај

Ана Дудаш ће, као сваки пут до сада, новом књигом обрадовати малишане и све оне који су и у зрелим годинама живота сачували разиграну и маштовиту природу, и све оно што чаробни свет детињства обогађује на хиљаду начина. Као што је то чинила и у предходним књигама, ауторка вешто, надахнуто и маштовито, уплиће приповедачке нити у ткиво нових прича. Велико искуство ове списатељице, која је написала преко педесет књига, из разних жанрова, и добила бројне домаће и међународне награде, гарант су вредности њене литературе.

Жанровска разноликост и у стваралаштву за децу (романи, приче, поезија и друго) важан су предуслов за сваки нови стваралачки изазов и подухват. А то се лако препознаје по истанчаним, хармонизованим, јасним и убедљиво дочараним везама између стварних и надреалних догађаја. У приповедачком језгру та два космоса: свакодневни и метафизички дишу истим плућима. И срца им куцају у истом ритму.

Из „Дневника једне мравице“, сазнаћемо како се негује другарство, али и то, које тајне Стишким дечаци-

ма и девојчицама откривају виртелни јунаци. Дешавају се и незамислива чуда, као што је, на пример, оно када се Петар Пан заљуби у плавооку Љубицу и усели се у њене очи. Имајући у виду да је латмотив свих Аниних књига за децу ЉУБАВ, која изнедрава непојмљива чуда, сасвим је очекивано да ће, ово најплеменитије осећање, главним јунацима и јунакињама, који крећу у нове авантуре, бити путоказ до најузвишенијег хоризонта. А симбол најузвишенијег хоризонта су звезде.

Само онај ко у себи негује врлину и чини добра дела може дотаћи звездани сјај и бити *светлоказ* другом. Пред њим се отварају врата тајни и за њега су чуда могућа. Зато Петар Пан, када проспе звезде по плаветнилу Љубичиних очију може да их претвори у небески свод. И од тог тренутка он ће бити њен анђео чувар. Порука коју деца могу да извуку из приче „Петар Пан у Табачкој чаршији“, али и из других прича, је да се добра дела не чине због користи, него због заједничке радости.

У причи „Снешко који намигује“, Снешко кога су деца са радошћу и уживањем правила, оживљава. Диге се у небо и спушта на земљу. Чак може и да говори. И ове персонификације истичу значај и снагу најлепших и најплеменитијих осећања. Ако се неко и нешто воли, довољно искрено и снажно, може променити и своју природу и постати оно што у сновима желимо да буде. У некој другој причи („Змај од Стишке равнице“) љубав ће бити инспирација за песму и препознавање кроз одуховљене делове бића.

Вештина Аниног приповедања је врло сугестивна, убедљива и живописна. Потпуно доживљавамо ликове и појаве из астралних визија, као да су стварни. А чуда о којима пише, описана су лепршавим и појмовно поједностављеним језиком, али на врло импресиван на-

чин, тако да реченице, попут бистре, тихе воде лагано и питомо клизе у свест малишана. А ако томе додамо и чињеницу да су ликови девојчица и дечака из Стишке равнице, деца коју списатељица одлично познаје, који су јој непресушна инспирација и којима је она исто то, онда њено приповедање још више добија на убедљивости. Зато се у ликовима тих дечака и девојчица, врло лако, препознају сва друга деца, у њима виде део себе. Провести цео живот у свету детињства и пратити одрастање деце из најближег окружења, значи одлично познавати дечију психологију.

Оно што Дудашева најупечатљивије и најаутентичније дочарава у причама је ИГРА. Да би се створила игра потребно је много више од писања и познавања дечије психологије. Потребно је бити сам игра. И из те игре изнедрвати светове. Зато и поуке нису строго дидактичке, одрас су саветодавне благодати која више учи од било које дисциплине. Игра је развијена у више праваца. Као безазлена дечја радраганост и препуштање спонтаном испољавању осећања. Алегоријске представе су, други ниво игре. Ту се сусрећемо са невероватним обртима, који на посебан начин осмишљавају игру. Отуда и није необично што су мачка и миш променили улоге. Свакако је сваком детету интересантна и забавна та слика измењене стварности, у којој мачка бежи од миша. Да би нарација била занимљивија и више налик чуду, неопходно је стварати такве инверзије и обрте, тако да они опет постају налик чуду, постају саставни део игре и разбигриге. Персонификована у говорно биће мачка чак и савете дели. А за виле већ знамо шта све могу. Овог пута су имале лак задатак да спасу уплашено лане које гоне немилосрдни ловци. Патуљак Спаско има тежи задатак: да од разбеснелог пса спасе промрзлог дечака и умилостиви

пса магијом, само њему знаном. И ту се његова улога завршава. На сцену ступа Спасков оркестар, уз који ће заплесати звезде на небу, а на земљи ће се ово дрвеће њихати у ритму валцера: „На лепом плавом Дунаву“.

Кичму целе књиге чине религиозни занос и Богоозарено биће које захваљујући вери и религиозној обзнани и просветљењу спознаје животне истине, при чему су најважнија начела моралности, истине, доброљубља и добродушности, која отварају врата свему оном најлепшем и најпозитивнијем. И овог пута ауторка је приредила изненађење својим јунацима и јунакињама. Даривала их је, сваког појединачно, песмом – посветницом. А ту је и Мравица Мина. Упућује похвале свим добрим и вредним мравима, који су оправдали њено поверење. Саветује их како да васпитавају своје потомке. На тој лекцији учиће и деца како да препознају све оно што је лепо и вредно. И како уз игру и забаву стичу и радне навике. Уз родитељске савете, то је још један вома важан сегмент васпитања. Ту улогу баш и има књига: „Из дневника једне мравице“.

И као што сам написала у рецензији *Сафирни континент*, (Ана Дудаш и Дамјанка Чизмић: „Књига која се смеје“, збирка песама за децу, *Српска књига*, Рума, 2004) понвила бих и сада:

На (...) зимзелени континент детињства требало би чешиће да се враћају и о ни који су се са њега отиснули у свет одраслих људи, да би освежили сиве и избледеле аквареле свакодневнице хлорофилом зелених тренутака. Али не само због тога. Требало би да и ми сами тај свет стално испуњавамо новим садржајима и учинимо лепим за оне који у њему одрастају.

А игра и радост да буду и остану најдраже краљице свих детињстава.

Славица Јовановић

О ФАНТАЗМАГОРИЧНИМ ПРИЧАМА АНЕ ДУДАШ ИЗ ДНЕВНИКА ЈЕДНЕ МРАВИЦЕ

Ана Дудаш наставља да пише за децу и о деци живописне странице помало фантазмагоричне, махом идилличне прозе која нас асоцијативно веже за доба невиности и бујања наше маште. Отворених чула она поима свет око себе у свој раскоши његових манифестација и сензација, царству животиња, трава и птица, безазлности наших првих питања и интересовања. Наставља у истом поетичком кључу да своје већ кушане јунаке, стварне, препознатљиве, поставља у нове тематске оквире и измишљене ситуације које воде разрешењу неких животних недоумица и тајни.

Није циљ Ани Дудаш само да нам исприча причу, већ да из тог колоплета речи остане нека поука, наук за убудуће, мудрост с којом некога треба послати на пут. Увек, а у овој књизи посебно, наглашена је њена тежња ка дидактичности и хуманој ангажованости. Својим малим читаоцима она хоће да буде и пријатељ и учитељ, неко ко ће их руком и благом и чврстом, попут родитељске, отиснути низ матицу.

Неки њени јунаци попут Марија (Палчића), Љубице (Принцезе од Табачке чаршије) настављају да живе у њеним књигама, али ту је и Стишки ас, Змај од стишке равнице, стари и нови ликови који се крећу зиданицама од снова, крстаре дечјим планетама и магичним каруселима Аниних пространстава. Метафорично, кроз две приче, налази мноштво упутних асоцијација са светом

врлог мравињака који би свима могао да послужи за углед. Ана би волела да и у људском свету све функционише тако беспрекорно као у мравима достојном мравињаку. Питање је само хоћемо ли нашом вредноћом то заслужити. Ана је пронашла једну парадигму са којом прави успешне компарације.

Она из чаробних предела доводи Петра Пана да би показао Љубици где се крије срећа. „Чини добро да би био собом задовољан“, говори он малој принцези од Табачке чаршије. То о чему Ана проговара није морал, ни норме понашања, већ хришћанска етика, људскост, љубав и слобода. Све што јој је даровано, тихом срећом плаћено, Ана дели са другима. Лишена таштине и притворства лети на својим крилатим понијима чак до обала Рајне да спаси једног дечака од подивљаих таласа. Њена јункиња не седи у кући испред компјутера, већ хрли да види лепоте света, земаљске ризнице, прозрачно стакло сећања, хармонију облика. Хрли да чини добра дела и помаже невољницима како би живот имао смисла, био лепши и бољи.

Њеног Марија чувају патуљци пред вратима вртића када га мајка у зору оставља и одлази на посао. И васпитачица ће поверовати да патуљци постоје јер дечја безазленост је очаравајућа. У Аниним причама живе и виле русалке, митске и митоманске наднаравне лепотице које лече својом песмом и својим рукама. Спомиње Ана и предања и топониме свога краја, Топлик где је пре много векова била црква која је потонула, где се сваке године за Врбицу бере врбово пруће. Прича мора да буде лепа и поучна, то је њено гесло и критеријум.

Ана Дудаш држи се своје стазе, као већ опробани писац за децу она увек проналази нове теме и мотиве

за своје приче. Оне имају елементе и бајки и басни и реалистичких и фантастичних приповести. Ана помно прати авантуре својих јунака, брижна је, бди над њиховим несигурним клецавим корацима који их одводе у живот. Посебна заслуга је и привилегија баш Аниним речима бити испраћен у живот.

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Ана М. Дудаш, родом из Ковачице (града познатог по самоуким сликарима), у Малом Црнићу живи и ствара од 1958. године. Активним стваралачким радом и свеколиким духовним бивствовањем бави се од 1969. године када је са својом поезијом заступљена у књизи Србољуба Митића „Пределу поезије стишких песника”.

До сада је објавила:

- Из области поезије, путописне прозе и осврта на стваралаштво других - 27 књига.

- Из области стваралаштва за децу 32 књиге (поезије, прозе и сликовнице).

- Преводи књижевне ствараоце са словачког и руског језика и објавила 9 преведених књига. Има и безброј прозних и поетских превода-препева по разним часописима.

- Превођена је на многе језике, најчешће на белоруски, словачки, шпански, енглески, италијански, македонски, немачки, сви преводи су објављени по престижним часописима у земљама где се преводи нестали.

- Са својом прозним и поетским остварењима заступљена је у многобројним антологијама и зборницама.

Добитник је значајних награда за свој стваралачки рад:

- Златне значке Културно просветне заједнице Србије 1980. године.

- Прве награде за поезију и повеље за књижевност на песничким сусретима у Великој Плани 1984. год. и исте награде у Малом Црнићу 1986. год.

- Друге награде Удружења писаца за поезију на конкурс Југословесно-Аустралијског удружења у Сиднеју 1992. године.

- На „Чегарским ватрама” (Сиђелићеви дани) у Нишу два пута је награђивана 1992 и 1993.

- Прве награде за хаику поезију “Келије Свети Сава” у Параћину 1993. године.

- Књижевне награде „Србољуб Митић” за збирку поезије Страсна недеља, издање “Апостроф” Београд, 1997. год.

- Награде за преводилаштво „Илија Милосављевић Коларац” за превод књиге словачких писаца 2001. године.

- Браничевске повеље, К.Љ.К. „Мајдан” Костолац 2001. године

- Удружење књижевника Србије, додељује јој 2014. године ПОВЕЉУ ЗА ЖИВОТНО ДЕЛО, у Београду у Општини Стари Град...

- Награду за животно дело (целокупан уметнички опус) за књижевно стваралаштво, додељује јој Општина Ковачица 2016. године

- Општина Мало Црниће 2016. год. додељује јој ОКТОБАРСКУ НАГРАДУ - за целокупан стваралачки рад...

РЕЧИ БЛАГОДАРЈА

Да би се ова књига нашла у рукама деце – небеских бисера која је нестрпљиво очекују и која су били моја главна инспиративна врела за писање, допринели су:

- МАЛИША АНТОНИЈЕВИЋ, председник Општине Мало Црниће,

- ГОРАНКА СТЕВИЋ, председница скупштине Општине Мало Црниће,

- ДАНИЈЕЛА БОЖИЧКОВИЋ РАДУЛОВИЋ, директорка Библиотеке „Србољуб Митић“ Мало Црниће.

Дужна сам да споменем уз свеколику благодарност и оне који су били аниматори (Бебица Миловановић и Антилета Живковић) на било који начин и подстицали ме да наставим започето. Свакако то су и рецензенти ове књиге као и илустратор.

Напомињем да су носиоци нарација у причама – јунаци истините личности које редовно посећују Храм Божији, и који се често окупљају око мене причајући ми сопствене емотивне недоумице са очима препуним искрености и зарним образима, тражећи савете од мене. При томе имају само један услов: „Да ником не одам њихове тајне! Могу само да их напишем“...

И, на крају желела бих да заблагодарим професору др. Ивану Чароти, шефу Катедре за славистику на Универзитету у Минску, који редовно проводи (већ годинама) песме наших песника (из овог краја сам то ја, Раша Перић и Србољуб Митић) и објављује у часопису ПОЛИМИЈА (ПЛАМЕН). Такође ми указује част да преведе на белоруски и неку причу коју објављује у престижном часопису за децу у Минску БАРЈОЗКА (БРЕЗИЦА) и то са изузетним илустрацијама Мастачке Јулије Усаове. Искрену захвалност истичем и часопису

за децу ЗАГРАДКА у Новом Саду, преведећи моје стваралаштво на русински језик.

Незаобилазна је и вредна Драгица Шредер Матејић, која већ годинама има свестрану подршку Културног центра у Хилдену да јој се свака двојезична књига објави у њеном преводу на немачки језик где она не изоставља и моје стваралаштво.

За сва благотворна дела која мени и мојим небеским бисерима причињавају бескрајну радост и неописиво усхићење,

БУДИТЕ СВИ БЛАГОСЛОВЕНИ!

Аутор

САДРЖАЈ

Петар Пан у табачкој чаршији.....	7
Принцеза од табачке чаршије.....	10
Снешко ми намигује.....	12
Змај од стишке равнице.....	17
Маца која говори.....	23
Сев небодера.....	27
Панонски бисер.....	29
Агапе.....	34
Кад коњић пони окрилати.....	35
Мамино размишљање.....	40
Стишки АС.....	42
Безазлени несташлуци.....	47
Принцеза од Косанчићеве улице.....	48
Бисери Белорусије.....	50
Стопама мрвице Мине.....	52
Сусрет мравице и мравца.....	53
Мравоград.....	55
Писмо прамајке мравице.....	60
Зимска бајка.....	62
<i>Верица Тадић: Најдраже краљице детињства.....</i>	<i>67</i>
<i>Славица Јовановић: О фантазмагоричним причама Ане</i>	
<i>Дудаш Из дневника једне мравице.....</i>	<i>71</i>
Белешка о аутору.....	74
Речи благодарја.....	76

Ана Дудаш
ИЗ ДНЕВНИКА ЈЕДНЕ МРАВИЦЕ

Издавач:

Библиотека “Србољуб Митић”
Мало Црниће

За издавача:

Данијела Божичковић Радуловић

Илустрације:

Горан Стевић, наст. ликовног

Насловна сѝрана:

С.С

Припрема за шѝамѝу:

Слободан Голубовић

Рецензенији:

Верица Тадић, Чачак
Славица Јовановић, Пожаревац

Шѝамѝа

Штампарија **Сѝојагиновић**
Петровац на Млави

Тираж: 300 примерака

ISBN: 978-86-87003-60-6

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-93-36

821.163.41-93-1

ДУДАШ, Ана, 1936-

Из дневника једне мравице / Ана М. Дудаш;
[илустрације Горан Стевић]. - Мало Црниће :
Библиотека "Србољуб Митић", 2017 (Петровац
на Млави : Стојадиновић). - 78 стр. ; 17 cm

Тираж 300. - Стр. 67-70: Најдраже краљице
детењства / Верица Тадић. - Стр. 71-73: О
фантазмагоричним причама Ане Дудаш Из
дневника једне мравице / Славица Јовановић.
- Белешка о аутору: стр. 72-75.

ISBN 978-86-87003-60-6

COBISS.SR-ID 230299916

